

Bibliografická poznámka

Tento Přehled církevních dějin českých je jádrem přednášek konaných v letech 1940—1949 na Diecézním bohosloveckém ústavě v Českých Budějovicích, v letech 1947—1950 na bohoslovecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze a od roku 1969 na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Litoměřicích; byl vydán jako fakultní skriptum r. 1977. Nové vydání lze vysvětlit tím, že takových věcí máme dosud jen poskrovnu. Mnozí autoři, kteří o církevních dějinách psali, svou práci nedokončili. **A. Frind**, *Kirchengeschichte Böhmens I—IV* (1864—1878) došel do r. 1561, v samých počátcích uvízli **Fr. Vacek**, *Církevní dějiny české. I. Doba nejstarší až do konce X. století* (Praha 1890) a **Aug. Nägle**, *Kirchengeschichte Böhmens I, 1—2* (Wien-Leipzig 1915—1918), **Ferd. Hrejsa**, *Dějiny křesťanství v Československu I—VI* (Praha 1947—1950) skončil rokem 1576. Celkový přehled podali jen **V. Novotný**, *Rakousko-Uhersko po stránce církevně-náboženské* (Česká politika I, Praha 1906, 526—677), **Ed. Winter**, *Tausend Jahre Geisteskampf im Sudetenraum* (Salzburg-Leipzig 1938) — s výčtem hlavních pramenů a literatury, též český překlad **O. Lišky**, *Tisíc let duchovního zápasu* (Praha 1940). K nim se druží z poslední doby **B. Zlámal**, *Příručka českých církevních dějin* (10 sv. a 2 sv. rejstříků, Olomouc 1947—1973) a **V. Medek**, *Cesta české a moravské církve dějinami* (Praha 1982). Sem patří i **A. Frind**, *Die Geschichte der Bischöfe und Erzbischöfe von Prag* (1873) a **Kl. Borový**, *Dějiny diecése pražské* (Praha 1874). Pro novější dobu též **F. X. Kryštůfek**, *Dějiny církve katolické ve státech rakousko-uherských s obzvláštním zřetelem k zemím koruny české. Od doby slavného panování císařovny Marie Terezie až do času J. V. císaře Františka Josefa I.* (1740 až 1898) (2 díly, 1898—1901), **J. Wodka**, *Kirche in Österreich*

(Wien 1959) a **W. Lorenz**, *Du bist doch in unserer Mitte* (Wien-München 1962).

Církevními dějinami se ovšem zabývají i všechny vědecké práce líčící celkové dějiny naší vlasti. Ze souhrnných děl upozorňuji na tyto: *České dějiny* (red. V. Novotný, J. V. Šimák, F. M. Bartoš, R. Urbánek, Praha 1912—1966), jež sahají do r. 1464, V. Novotný, O. Odložilík, R. Urbánek, J. Prokeš, *Dějiny* (Československá vlastivěda IV a doplňkový svazek, Praha 1932 až 1933), **K. Krofta**, *Dějiny československé* (Praha 1946), **B. Chudoba**, *Jindy a nyní. Dějiny českého národa* (Praha 1946), **Zd. Kalista**, *Stručné dějiny československé* (Praha 1947), **Bl. Ráček**, *Československé dějiny* (Praha 1948), *Handbuch der Geschichte der böhmischen Länder* (red. K. Bosl, 4 sv., Stuttgart 1967—1969), *Přehled dějin Československa I, 1—2* (red. J. Purš a M. Kropilák, Praha 1980).

Mnoho látky k českým církevním dějinám je uloženo v různých časopisech. Nejvýznamnější jsou: *Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et Historica* (AUC, Philosophica et Historica), *Archiv für Kirchengeschichte Böhmens, Mährens und Schlesiens* (AKBMS), *Časopis Českého (později: Národního) musea* (ČČM, ČNM), *Časopis katolického duchovenstva* (ČKD), *Časopis Matice moravské* (ČMM), *Časopis Společnosti přátel starožitností* (ČSPS), *Český* (později: *Československý*) *časopis historický* (ČČH, ČsČH), *Folia historica Bohemica* (FHB), *Historica*, *Historický archiv České akademie* (HA), *Hlídka* (HI), *Husitský Tábor* (HT), *Jihočeský sborník historický* (JSH), *Listy filologické* (LF), *Mediaevalia Bohemica* (MB), *Mitteilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen* (MVGDB), *Rozpravy Československé akademie věd* (RČSAV), *Sborník archivních prací* (SAP), *Sborník Národního muzea* (SbNM), *Sborník prací filosofické fakulty Jana Evangelisty Purkyně* (SPFFJEP), *Studie o rukopisech* (StR), *Věstník České akademie* (VČA), *Věstník Královské české společnosti nauk* (VKČSN), *Zeitschrift für die Geschichte des Vereines Mährens und Schlesiens* (ZVGMS), *Zprávy ze zasedání Královské české společnosti nauk* (ZZKČSN). — **REJSTŘÍKY**: *Jenerální rejstřík Časopisu katolického duchovenstva od roku 1828 až 1878* (1878), **J. Čihák**, *Jenerální rejstřík Časopisu katolického duchovenstva k ročníkům 1879—1928*, **P. Kneidl** — **M. Svrček**, *Časopis Národního musea 1827—1956*. Rejstřík 125 ročníků Muzejního časopisu (2 sv., Praha 1961—1963), **J. Šebánek**, *Rejstřík bibliografický Časopisu Matice moravské roč. 1—50* (1929), *Oěsah článků z Hlídky* (Hlídka 1921), **J. Pelikán**,

Přehled Časopisu Společnosti přátel starožitností čsl. v Praze za rok 1892—1932 (Praha 1932), **J. Klik**, *Bibliografie vědecké práce o české minulosti za posledních čtyřicet let*. Rejstřík Českého časopisu historického 1895—1934 (Praha 1935).

Z bibliografických příruček upozorňuji na opomíjenou *Bibliografii české katolické literatury náboženské od roku 1828 až do konce roku 1913* (5 dílů, Praha 1912—1923, vyd. A. Podlaha), jejíž 3. a 4. díl obsahuje historii a literární historii.

Prameny a literatura k první části:

Magnae Moraviae Fontes Historici I—IV (Praha 1966 až 1971). — **F. Grivec** — **F. Tomšić**, *Constantinus et Methodius Thessalonicenses. Fontes* (Zagreb 1960). — **J. Vašica**, *Literární památky epochy velkomoravské* (Praha 1966). — *Staroslovenské legendy českého původu* (A. J. Rogov, E. Bláhová, V. Konzal, Praha 1976). — *Sborník staroslovanských literárních památek o sv. Václavu a sv. Ludmile* (vyd. J. Vajs, Praha 1929). — *Legenda o svatém Borisi a Glebovi* (vyd. J. Vajs, Praha 1988). — **J. Pekař**, *Die Wenzels und Ludmila Legenden und die Echtheit Christians* (Praha 1906). — **V. Chaloupecký**, *Prameny X. století legendy Kristiánovy o sv. Václavu a sv. Ludmile* (Svatováclavský sborník II/2, Praha 1939). — České překlady legend jsou otištěny ve sbornících *Na úsvitu křesťanství* (red. V. Chaloupecký, 1942) a *Nejstarší legendy přemyslovských Čech* (red. O. Králík, Praha 1969). — Legendu Kristiánovu nejnověji vydal a přeložil **J. Ludvíkovský**, *Kristiánova legenda* (Praha 1978). — Legendy vojtěšské vydala **J. Karwašínska**, *S. Adalberti Pragensis episcopi martyris Vita prior* (MPH NS IV, 1, Warszawa 1962) a *S. Adalberti Pragensis episcopi martyris Vita altera auctore Brunone Querfurtensi* (MPH NS IV, 2, Warszawa 1969). — *Středověké legendy prokopské* vydali **V. Chaloupecký** a **B. Ryba** (Praha 1953). — *Kosmovu Kroniku českou* vydal **J. Emler** v *Pramenech dějin českých II* (1974) s českým překladem **V. V. Tomka** a **B. Bretholz** v *Monumenta Germaniae historica, Scriptorum* (NS 2, 1923), nový český překlad pořídil **K. Hrdina**, *Kosmova Kronika česká* (3. vyd., Praha 1949). — 2. svazek *Pramenů dějin českých* obsahuje i *Emlerovu edici Pokračovatelů Kosmových*. — **G. Friedrich** (vyd.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae I, II, III.1* (Praha 1912—1942). — **F. Hecht** (vyd.), *Das Homiliar des Bischofs*

von Prag (Beiträge zur Geschichte Böhmens, I Abt., B. 1, Praha 1863). — **B. Havránek** — **J. Daňhelka** (vyd.), *Nejstarší česká rýmovaná kronika tak řečeného Dalimila* (2. vyd., Praha 1958). — **Z. Kristen** (vyd.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae III.2* (Praha 1962). — **J. Loserth** (vyd.), *Das St. Pauler Formular. Briefe und Urkunden aus der Zeit König Wenzels II.* (1896). — Týž, *Fragment eines Formelbuches Wenzels II. von Böhmen* (AÖG 57, 1877, 463—484). — Týž (vyd.), *Das Granum Catalogi praesulum Moraviae* (AÖG 78, 1891, 41—98). — Překlad Grana a Augustina Olomouckého *Series episcoporum Olomucensium* od **V. Gaji** v Katalogu moravských biskupů, arcibiskupů a kapitul staré i nové doby (Olomouc 1977). — **F. Newton** (vyd.), *Laurentius monachus Cassinensis, archiepiscopus amalfitanus: Opera* (MGH, Quellen z. Geistesgeschichte d. Mittelalters, B. VII, Weimar 1973). — **J. B. Novák**, *Formulář biskupa Tobiáše z Bechyně 1279—1296* (HA 22, Praha 1903). — **F. Palacký** (vyd.), *Über Formelbücher, zunächst im Bezug auf böhmische Geschichte I, II* (Praha 1842, 1847). — **J. Šebánek** — **S. Dušková** (vyd.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae IV 1, 2* (Praha 1962, 1965). — Týž, *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae V 1, 2* (Praha 1974, 1981). — **J. K. Vyskočil**, *Legenda blahoslavené Anežky a čtyři listy svaté Kláry* (Praha 1934).

SBORNÍKY: Soluňští bratři (red. V. Bartůněk, Praha 1963; tam zvl. příspěvky J. Cibulky a L. Pokorného). — *Cyrillo-Methodiana. Zur Frühgeschichte des Christentums bei den Slaven 863—1963* (red. M. Hellmann, R. Olesch, B. Stasiewski, F. Zagiba, Köln-Graz 1964). — *Magna Moravia* (red. J. Macůrek, Praha 1965). — *Konstantin-Kyrill aus Thesalonike* (red. A. Salajka, Würzburg 1969). — *Methodiana* (red. F. Zagiba, Wien-Graz-Köln 1976). — *Velká Morava a počátky československé státnosti* (red. J. Poulík a B. Chropovský, Praha 1985).

J. Cibulka, *Velkomoravský kostel v Modré u Velehradu a začátky křesťanství na Moravě* (Praha 1958). — **F. Dvorník**, *Les légendes de Constantin et de Méthode vues de Byzance* (Praha 1933). — Týž, *Byzantská misie u Slovanů* (Praha 1970). — **F. Grivec**, *Konstantin und Method, Lehrer der Slaven* (Wiesbaden 1960). — **V. Hrubý**, *Staré Město. Velkomoravské pohřebiště „Na valách“* (Praha 1955). — Týž, *Staré Město. Velkomoravský Velehrad* (Praha 1965). — **J. Kadlec**, *Das Vermächtnis der Slavenapostel Cyrill und Method im böhmischen Mittelalter* (Acta Congressus historiae Slavicae Salisburgensis in memoriam SS. Cyrilli et Methodii anno 1963 celebrati, Wiesbaden

1963, 103—137). — **L. Pokorný**, *Dvě liturgická pojednání* (Praha 1982). — **J. Poulík**, *Mikulčice. Sídlo a pevnost knížat velkomoravských* (Praha 1975). — **V. Tkadlčík**, *Byzantský a římský ritus ve slovanské bohoslužbě* (Duchovní pastýř 27, 1978). — **VI. Vavřínek**, *Církevní misie v dějinách Velké Moravy* (Praha 1963). — **B. Zlámal**, *Svatí Cyril a Metoděj* (Řím 1981).

Bohemia sancta, životopisy českých světců a přátel Božích (red. J. Kadlec, Praha 1989). — **F. Dvorník**, *Svatý Václav* (Řím 1963). — **V. Chaloupecký**, *Kníže svatý Václav* (ČČH 47, 1946). — **V. Novotný**, *Český kníže Václav Svatý* (Praha 1929). — **J. Pekař**, *Svatý Václav* (Praha 1932). — **F. Stejskal**, *Svatý Václav* (Praha 1925). — *Svatováclavský sborník na památku 1000. výročí smrti knížete Václava Svatého I, II, 1. 2., III* (Praha 1934—1939). — **R. Urbánek**, *Legenda tzv. Kristiána ve vývoji předhusitských legend ludmilských i václavských a její autor* (2 sv., Praha 1948). — **J. Hošna**, *Kníže Václav v obraze legend* (Praha 1986). — **D. Třeštík**, *Počátky Přemyslovců* (Praha 1981).

SBORNÍKY K MILÉNIU PRAŽSKÉHO BISKUPSTVÍ: Beiträge zur Tausendjahrfeier des Bistums Prag (3 sv., Ackermannsgemeinde München 1971—1973). — *Regensburg und Böhmen* (Beiträge zur Geschichte des Bistums Regensburg, 6. B., Regensburg 1972). — *Sacrum Pragense Millenium 973—1973* (AKBMS 3, 1973). — *Millenium ecclesiae Pragensis 973—1973* (Regensburg 1973). — *Tisíc let pražského biskupství 973—1973* (Praha 1973). — *Millenium dioeceseos Pragensis 973—1973* (Annales Instituti Slavici, B. 8, Wien-Köln-Graz 1974). — *Bohemia sacra* (red. F. Seibt, Düsseldorf 1974). — *Tisíc let pražského biskupství 973—1973* (red. J. Polc, Řím 1973).

I. Borkovský, *Pražský hrad v době přemyslovských knížat* (Praha 1969). — **F. Dvorník**, *The Making of Central and Eastern Europe* (London 1949). — Týž, *Svatý Vojtěch* (Řím 1967). — **Z. Fiala**, *Přemyslovské Čechy* (Praha 1965). — Týž, *Die Organisation der Kirche im Přemyslidenstaat des 10.—13. Jahrhunderts* (In: F. Graus — H. Ludat, Siedlung und Verfassung Böhmens in der Frühzeit, 1973). — **F. Graus**, *Slovanská liturgie a písemnictví v přemyslovských Čechách* (ČsČH 14, 1966). — Týž, *Böhmen zwischen Bayern und Sachsen* (Historica 17, 1969). — Týž, *Die Entwicklung der Legenden der sogenannten Slavenapostel Konstantin und Method in Böhmen und Mähren* (Jahrbuch für Geschichte Osteuropas 19, 1971). — Týž, *St. Adalbert und St. Wenzel* (Giessener Abhandlungen zur Agrar-

und Wirtschaftsgeschichte des europäischen Ostens, B. 100, 1980, Festschrift f. Herbert Ludat). — **P. Hilsch**, *Der Bischof von Prag und das Reich in sächsischer Zeit* (Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters 21, 1972). — **R. Holinka**, *Svatý Vojtěch* (Brno 1947). — **F. Hrubý**, *Církevní zřízení v Čechách a na Moravě od X. do konce XIII. století a jeho poměr ke státu* (ČČH 22, 1916; 23, 1917). — **J. Kadlec**, *Svatý Prokop, český strážce odkazu cyrilometodějského* (Řím 1968). — **O. Králík**, *K počátkům literatury v přemyslovských Čechách* (RČSAV SV 70, 1960). — Týž, *Slavníkovské interludium* (Ostrava 1966). — Týž, *Od Radima ke Kosmovi* (Praha 1968). — Týž, *Filiace vojtěšských legend* (Praha 1971). — **K. Krofta**, *Kurie a církevní správa v zemích českých v době předhusitské* (ČČH 10, 1904; 12, 1906; 14, 1908). — **Z. Krumphanzlová**, *Počátky křesťanství v Čechách ve světle archeologických pramenů* (Památky archeologické 72, 1971). — **J. Ludvíkovský**, *Latinské legendy středověké o českých světcích* (SPFFUJEP 25, 1976). — **F. V. Mareš**, *Das Todesjahr des hl. Wenzel in der I. kirchenslavischen Wenzelslegende* (Wiener Slavistisches Jahrbuch 17, 1972). — Týž, *The Church Slavic Literature in Bohemia* (Michigan Slavic Contributions, Ann Arbor, Michigan 1974). — **V. Medek**, *Osudy moravské církve do konce 14. věku* (Praha 1971). — **A. Merhautová — D. Třeštík**, *Románské umění v Čechách a na Moravě* (2. vyd., Praha 1984). — **R. Nový**, *Dýmné* (ČSPS 68, 1960). — Týž, *Listiny pražských biskupů XI.—XIV. století* (Praha 1960). — Týž, *Die Anfänge des böhmischen Staates* (Praha 1968). — Týž, *Přemyslovský stát 11. a 12. století* (Praha 1972). — **J. Sláma**, *Slavníkovci ve středověkém písemnictví* (Praha 1987). — **L. Pokorný**, *Z dějin liturgie u nás* (Praha 1969). — **J. Polc**, *Církevní správa v Čechách do polovice 14. století* (In: Tisíc let pražského biskupství, Řím 1973). — **E. Pražák**, *Kosmas a Sázavský letopis* (Slavia 55, 1986). — **V. Ryneš**, *Radim Gaudencius v české dějinné tradici* (ČNM, odděl. histor. 136, 1967). — Týž, *Mlada Přemyslovna* (Praha 1944). — **Sázava. Památník staroslověnské kultury v Čechách** (K. Reichertová, E. Bláhová, V. Dvořáková, V. Huňáček, Praha 1988). — **H. F. Schmid**, *Die rechtlichen Grundlagen der Pfarrorganisation auf westslawischem Boden und ihre Entwicklung während des Mittelalters* (Weimar 1938). — **M. Šolle**, *Stará Kouřim a projevy velkomoravské hmotné kultury v Čechách* (Praha 1966). — **T. Turek**, *Die frühmittelalterlichen Stämmegebiete in Böhmen* (Praha 1975). — Týž, *Listina Jindřicha IV. z 29. dubna 1086* (DH IV. 390) a její teritoria (Slavia Antiqua 22,

1975). — Týž, *Čechy na úsvitě dějin* (Praha 1963). — Týž, *Počátky české vzdělanosti* (Praha 1988). — **R. Wenskus**, *Zu einigen päpstlichen Legationen nach Böhmen und Mähren im 12. Jahrhundert* (ZKG 70, 1959). — **J. Zeschick**, *Die Benediktiner in Böhmen und Mähren* (AKBMS 6, 1982). — **J. Žemlička**, *Spor Přemysla Otakara I. s pražským biskupem Ondřejem* (ČsČH 29, 1981). — **M. Boháček**, *Das römische Recht in der Praxis der Kirchengeschichte der böhmischen Länder im XIII. Jahrhundert* (Studia Gratiana 11, 1967). — **A. Breitenbach**, *Die Besetzung der Bistümer Prag und Olmütz bis zur Anerkennung des ausschliesslichen Wahlrechtes der beiden Domkapitel* (ZGMS 8, 1904). — **V. Cinke**, *Organizace českých klášterů ve 13. a 14. století na podkladě provinčním* (ČsČH 16, 1968). — **J. Goll**, *Přemysla Otakara II. druhá výprava křížová a plán povýšit biskupství olomoucké na arcibiskupství* (ČMM 15, 1891). — **P. Hilsch**, *Die Bischöfe von Prag in der frühen Stauferzeit* (München 1969). — **Z. Hledíková**, *Pražská metropolitní kapitula a její samospráva a postavení do doby husitské* (SH 19, 1972). — Týž, *Ke kulturním poměrům vyšehradské kapituly počátkem 13. století* (FHB 2, 1980). — **F. Hýbl**, *Počátky minoritů v Čechách a na Moravě* (ČČH 2, 1896). — **J. Kadlec**, *Literární činnost biskupa Roberta Olomouckého* (SR 14, 1975). — Týž, *Die Franziskaner in den böhmischen Ländern und ihr Generalstudium in vorhussitischer Zeit* (AKBMS 8, 1987). — **Z. Kalista**, *Blahoslavená Zdislava z Lemberka* (Řím 1969). — **Vl. Koudelka**, *Zur Geschichte der böhmischen Dominikanerprovinz im Mittelalter* (Archivum Fratrum Praedicatorum 25, 1955—27, 1957). — **F. Machilek**, *Die Zisterzienser in Böhmen und Mähren* (AKBMS 3, 1973). — **J. Lippert**, *Sozialgeschichte Böhmens in vorhussitischer Zeit* (2 sv., Prag—Wien—Leipzig 1896—1898). — **K. Pohl**, *Beiträge zur Geschichte der Bischöfe von Olmütz im Mittelalter* (Breslau 1940). — **J. Polc**, *Světi Anežka Přemyslovna* (Praha 1988). — **J. Šusta**, *Dvě knihy českých dějin I* (2. vyd., Praha 1926). — **F. Tadra**, *Kulturní styky Čech s cizinou až do válek husitských* (Praha 1897). — **V. Vacek**, *Sociální dějiny české doby starší* (Praha 1905). — Týž, *Dějiny církevních desátků v Čechách a na Moravě* (Časopis pro dějiny venkova 12, 1925). — **V. Vaněček**, *Základy právního postavení klášterů a klášterního velkostatku ve starém českém státě, 1—3* (Práce ze semináře čs. právních dějin na právnické fakultě Karlovy univerzity v Praze č. 18, 22, 24, Praha 1933—1939). — **J. Votočková-Joachimová**, *Anežka Přemyslovna* (Praha 1940). — **J. K. Vyskočil**, *Blahoslavená*

Anežka Česká (Praha 1933). — J. Žemlička, *Století posledních Přemyslovců* (Praha 1986).

Prameny a literatura k druhé části:

A. Blaschka, *Die St. Wenzelslegende Kaiser Karls IV.* (Quellen und Forschungen aus dem Gebiete der Geschichte 14., Prag 1934). — C. Borový — A. Podlaha (edd.), *Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV. et XV., 1—6* (1358 až 1405) (Pragae 1875—1889, 1927). — J. Emler, *Decem registra censuum bohemia compilata aetate bellum husiticum praecedente.* — Deset urbářů českých z doby před válkami husitskými (Praha 1881). — J. Emler — B. Rynešová — J. Spěváček — B. Mendl — M. Linhartová (edd.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae* II—IV, V, 1—2, VI, 1—3, VII, 1—5 (Pragae 1882—1963). — J. Emler, *Fontes rerum Bohemicarum II—IV* (Praha 1874, 1882, 1884). — J. Eršil, *Acta summorum pontificum res gestas Bohemicas aevi praehussitici et hussitici illustrantia* (Pragae 1980). — G. Friedrich — Z. Kristen — J. Šebánek — S. Dušková (edd.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae* II, III, 1—2, IV (Pragae 1912, 1942, 1962, 1965, 1974, 1981). — V. Flajšhans (ed.), *Klaret a jeho družina* (Praha 1926—1928). — B. Havránek — J. Daňhelka — Z. Kristen (edd.), *Nejstarší česká rýmovaná kronika tak řečeného Dalimila* (2. vyd., Památky staré literatury české 18, Praha 1958). — L. Helmling — A. Horcicka (edd.), *Das vollständige Registrum Slavorum* (Prag 1904). — V. Herold — M. Mráz, *Iohannis Milicii de Cremsir Tres sermones synodales* (Praha 1974). — I. Hlaváček — Z. Hledíková (edd.), *Protocollum visitationis archidiaconatus Pragensis annis 1379—1382 per Paulum de Janowicz archidiaconum Pragensem factae.* Visitační protokol pražského arcijahenství pražského arcijáhna Pavla z Janovic z let 1379—1382 (Praha 1973). — V. Jenšovská, RBMV tom. I. *Fontes archivi capituli metropolit. ecclesiae Pragensis*, fasc. 1—. (1378—14. .) (Pragae 1967—19. .). — J. Kadlec, *Leben und Schriften des Prager Magisters Adalbert Rankonis de Ericinio* (Münster 1971). — L. Klicman — J. F. Novák — F. Jenšovský — C. Stloukal — C. Krofta, *Monumenta Bohemiae Vaticana* I—V, 1, 2 (Pragae 1903—1954). — J. Loserth (ed.), *Das Granum Catalogi praesulum Moraviae* (AÖG 78, 1891, 41—98). — J. Nechutová (ed.),

Nicolai de Dresda „De imaginibus“ (SPFFUJEP 19, 1970). — J. B. Novák (ed.), *Formulář biskupa Tobiáše z Bechyně* (1279—1296) (HA 22, Praha 1903). — A. L. Krejčík (ed.), *Urbář z roku 1378 a účty kláštera treboňského z let 1367—1407* (HA 52, Praha 1949). — F. Palacký (ed.), *Ueber Formelbücher zunächst im Bezug auf böhmische Geschichte I—II, nebst Beilagen* (Prag 1842—1847). — M. Pangerl, *Urkundenbuch des Cistercienserstiftes B. Mariae V. zu Hohenfurt in Böhmen* (FRA 23, Wien 1865). — M. Pangerl (ed.), *Urkundenbuch des ehemaligen Cistercienserstiftes Goldenkron in Böhmen* (FRA 37, Wien 1872). — J. Polc, *Councils and Synods of Prague 1362—1395* (Apollinaris 52, 1979—53, 1980, Roma). — F. Tadra, *Cancellaria Arnesti.* Formelbuch des ersten Prager Erzbischofs Arnest von Pardubic (Wien 1880). — Týž, *Cancellaria Iohannis Noviforensis episcopi Olomucensis* (1364 až 1380) (AÖG 68, Wien 1886). — Týž, *Listy kláštera Zbraslavského* (HA 23, Praha 1904). — Týž, *Soudní akta konsistoře pražské* (Acta judiciaria consistorii Pragensis) 1—7 (HA 1, 2, 8, 11, 15, 18, 21, Praha 1893—1901). — F. A. Tingl — J. Emler, *Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim 1—7* (1354—1419) (Pragae 1867—1868) — V. Vavřínek, RBMV tom. 2. *Fontes archivi capituli ecclesiae Wissegradensis* (Pragae 1968). — R. Zelený (ed.), *Councils and Synods of Prague and their Statues* (1343—1361) (Roma 1972). — Týž, *The Quaestiunculae of Stephan of Roudnice* (Roma 1966).

SBORNÍKY: *Se znamením kříže* (Řím 1967). — *Co daly naše země Evropě a lidstvu* (red. V. Mathesius, 2 sv., Praha 1940—1942). — *Směrování* (Sb. k šedesátinám Am. Molnára, Praha 1983; zvl. oddíl České reformace, str. 45—127).

KARLOVSKÉ SBORNÍKY: *Kaiser Karl IV. Staatsmann und Mäzen* (red. Ferd. Seibt, München 1978). — *Kaiser Karl IV. 1316—1378* (Göttigen 1978). — *Karolus Quartus* (Praha 1984). — *Karel IV. Otec vlasti* (red. J. Polc, Řím 1978).

W. Baumann, *Die Literatur des Mittelalters in Böhmen* (München-Wien 1978). — Z. Boháč, *Struktura feudální pozemkové držby v Čechách na prahu husitské revoluce* (FHB 7, 1984). — M. Boháček, *Einflüsse des römischen Rechts in Böhmen und Mähren* (Ius Romanum medii aevi V, 11, Milan 1875). — St. Bylina, *Laicy w zycie koscielnym Czech schylka XIV w. w swietle źrodelskich wizytacyjnych* (Sobótka 36, 1981). — J. Eršil, *Visitatio liminum ss. apostolorum českých prelátů v době Karlově* (SH 4, 1956). — Týž, *Správní a finanční vztahy*

avignonského papežství k českým zemím ve třetí čtvrtině 14. století (RČSAV 69, 1959). — Týž, *K zatížení církevními dárkami v Čechách v době předhusitské* (SH 19, 1962). — Týž, *Papežské exspektance in communi forma pauperum na česká beneficia ve 14. a na počátku 15. století* (Strahovská knihovna 5—6, 1970—1971). — Týž, *L'Église de la Bohême et la Cour pontificale jusq'au milieu de quatorzième siècle* (Communio viatorum 1973). — **Zd. Fiala**, *Předhusitské Čechy* (Praha 1968). — **J. Girke-Schreiber**, *Die böhmische Devotio moderna* (In: Bohemia sacra, Düsseldorf 1974). — **F. Graus**, *Das Spätmittelalter als Krisenzeit* (MN Supl. 1, 1969). — **H. Grundmann**, *Ketzergeschichte des Mittelalters* (Göttingen 1967). — **J. Hemmerle**, *Der Deutsche Ritterorden in Böhmen-Mähren-Schlesien* (AKBMS 2, 1971). — Týž, *Die Deutschordens-Ballei in ihren Rechnungsbüchern 1382—1411* (Bonn 1967). — **I. Hlaváček**, *Pražská synoda z roku 1335* (Zápisky Katedry pomocných věd histor. 2, 1957). — Týž, *Inkvisice v Čechách ve 30. letech 14. století* (ČsČH 5, 1957). — Týž, *Studie k dějinám knihoven v českém státě v době předhusitské I* (SH 12, 1964), II (AUCP-HUCP 6/2, 1965). — Týž, *Středověké soupisy knih a knihoven v českých zemích* (Praha 1966). — Týž, *Nachträge zu den böhmischen mittelalterlichen Bücher- und Bibliotheksverzeichnissen* (MB 1, 1969). — Týž, *Církevní kalendář a čeští světci v datovací praxi diplomatického a vyprávěcího materiálu přemyslovských Čech* (AUC-Philosophica et Historica 3—4, 1971). — Týž, *Neznámý klášter doby lucemburské* (SAP 22, 1972). — Týž, *Konrad von Vechta* (Beiträge zur Geschichte der Stadt Vechta 1974). — Týž, *Beiträge zum Alltagsleben im vorhussitischen Böhmen* (Jahrbuch für fränkische Landesforschung 35—36, 1974—1975). — Týž, *Zum Urkunden- und Geschäftsgut der Pfarreien und ihrer Pfarrherren im vorhussitischen Böhmen* (Münchener Historische Studien 1976). — Týž, *Zum Alltagsleben in böhmischen Klöstern des Spätmittelalters mit besonderer Berücksichtigung der Augustiner-Chorherren. Klösterliche Sachkultur des Spätmittelalters* (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien 1980). — **Zd. Hledíková**, *Z dějin církevního soudnictví doby předhusitské* (Zápisky Katedry pomocných věd histor. 5, 1961). — Týž, *Soudní akta generálních vikářů* (SAP 16, 1966). — Týž, *Česká visitační interrogatoria do počátku 15. století* (ČsČH 16, 1968). — Týž, *Die Visitationen des weltlichen Klerus im vorhussitischen Böhmen* (MB 1/2, 1969). — Týž, *Zur Datierung zweier Statuten von Arnošt von Pardubitz für die Prager*

Kirche (MB 1/1, 1969). — Týž, *Synody v pražské diecézi v letech 1349—1419* (ČsČH 18, 1970). — Týž, *Úřad generálních vikářů pražského arcibiskupa v době předhusitské* (Praha 1971). — Týž, *Korektoři kléru pražské diecéze* (Právně-historické studie 16, 1971). — Týž, *Prokurátoři českých příjemců u kurie do r. 1419* (AUC-Philosophica et Historica 3—4, 1971). — Týž, *Pražská metropolitní kapitula, její samospráva a postavení do doby předhusitské* (SH 19, 1972). — Týž, *Die Prager Erzbischöfe als ständige päpstliche Legaten* (In: Regensburg und Böhmen, Regensburg 1972). — Týž, *Z diplomatické praxe pražského oficiátu ve druhé polovině 14. století* (SAP 22, 1972). — Týž, *Kirche und König zur Zeit der Luxemburger* (In: Bohemia sacra, Düsseldorf 1974). — Týž, *K některým aspektům vztahů duchovní a světské moci v Čechách ve druhé polovině 14. století* (ČsČH 24, 1976). — Týž, *Kapituly s biskupskou kolací v Čechách do doby husitské a jejich místo ve správě* (Fialův sborník, 1976). — Týž, *Fundace českých králů ve 14. století* (SH 21, 1981). — Týž, *Struktura duchovenstva ve středověkých Čechách* (In: Struktura feudální společnosti na území Československa a Polska do přelomu 15. a 16. století, red. J. Čierny, F. Hejl, A. Verbík, Praha 1984). — Týž, *Karel IV. a církev* (In: Karolus quartus, Praha 1984). — Týž, *Ke studiu a možnostem využití patronátních práv v předhusitských Čechách* (FHB 7, 1984). — Týž, *Řád křižovníků s červeným srdcem ve středověku* (Sborník prací východočeských archivů 5, 1984). — **F. Hoffmann**, *Morava před husitskou revolucí* (Časopis Moravského muzea 69, Brno 1985). — **R. Holinka**, *Sektářství v Čechách před revolucí husitskou* (Bratislava 1929). — Týž, *Církevní politika Jana z Jenštejna za pontifikátu Urbana VI.* (Bratislava 1933). — **V. Chaloupecký**, *Jan IV. z Dražic* (Praha 1908). — Týž, *Arnošt z Pardubic* (2. vyd., Praha 1946). — **J. Jančík**, *Tomáš ze Štítného, učitel života* (Brno 1940). — **J. Kadlec**, *Bischof Tobias und die Prager Diözese während seiner Regierungszeit* (In: Regensburg und Böhmen, Regensburg 1972). — Týž, *Mistr Vojtěch Raňkův z Ježova* (Praha 1969). — Týž, *Petr II. z Rožmberka* (Strahovská knihovna 5—6, 1970—1971). — Týž, *Tisíciletá tradice theologického studia na vysokých školách pražských* (In: Slovo a život, Praha 1974). — **F. Kavka** (red.), *Stručné dějiny University Karlovy* (Praha 1964). — **Z. Kalista**, *Karel IV. a jeho duchovní tvář* (Praha 1971). — **M. Kaňák**, *John Viklef. Život a dílo anglického Husova předchůdce* (Praha 1973). — Týž, *Milič z Kroměříže* (Praha 1975). — **J. Kejř**, *Kvodlibetní disputace na pražské univerzitě*

(Praha 1971). — J. Klapper, *Johann von Neumarkt, Bischof und Hofkanzler* (Leipzig 1964). — Vl. Kvas, *První český překlad bible* (RČSAV 81, 1971). — V. Kybal, *Matěj z Janova, jeho život, spisy a učení* (Praha 1905). — W. Lorenz, *Die Kreuzherren mit dem roten Stern* (Königstein/Ts 1964). — G. Losher, *Königtum und Kirche zur Zeit Karls IV.* (Collegium Carolinum, München 1985). — V. Medek, *Osudy moravské církve do konce 14. věku* (Praha 1971). — A. Molnár, *Valdenští. Evropský rozměr jejich vzdoru* (Praha 1973). — Týž, *Les Vaudois au Moyen Age* (s J. Gonnetem, Torino 1974). — Z. Nejedlý, *Dějiny města Litomyšle* (1903). — A. Neumann, *České sekty ve století XIV. a XV.* (Velehrad 32, 1920). — Týž, *Z dějin českých klášterů do válek husitských* (1936). — V. Novotný, *Náboženské hnutí české ve 14. a 15. století* (Praha, b.r.). — R. Nový, *Zlomek urbáře pražského biskupství z let 1283—4* (ČsČH 8, 1960). — Týž, *Ostrovské urbáře z let 1388 a 1390* (SbNM, Historie 15, 1961). — Týž, *K sociálnímu postavení farského kléru v Čechách v době předhusitské* (SH 9, 1962). — *Strahovský urbář z r. 1410* (Zápisky Katedry pomocných věd histor. 7, 1972). — Týž, *Poddanská města a městečka v předhusitských Čechách* (ČsČH 21, 1973). — A. Patschovsky, *Die Anfänge einer ständigen Inquisition in Böhmen* (Berlin-New York 1975). — Týž, *Quellen zur böhmischen Inquisition im 14. Jahrhundert* (Weimar 1979). — J. Polc, *De origine festi Visitationis B. M. V.* (Roma 1967). — Týž, *Svatý Jan Nepomucký I* (Řím 1972). — Týž, *Vita coniugale e comunione quotidiana dei laici* (Lateranum 42, 1976). — Týž, *Ernst von Pardubic* (Lebensbilder zur Geschichte der böhmischen Länder 3, München—Wien 1978). — G. Schreiber, *Devotio moderna in Böhmen* (Bohemia Jahrbuch 6, 1965). — F. Seibt, *Johannes von Nepomuk — ein schweigender Märtyrer* (Beiträge zur Tausendjahrfeier des Bistums Prag 2, 1972). — J. Spěváček, *Král diplomat. Jan Lucemburský 1296—1346* (Praha 1982). — Týž, *Karel IV. Život a dílo* (1316—1378) (Praha 1979). — Týž, *Václav IV. 1361—1419* (Praha 1986). — K. Stloukal, *Dvojí tvář doby Karlovy* (ČČH 50, 1949). — J. Svátek, *Organizace řeholních institucí v českých zemích a péče o jejich archivy* (SAP 14, 1966). — F. Šmahel, *Verzeichnis der Quellen zum Prager Universalienstreit 1348—1500* (Mediaevalia philologica Polonorum 25, 1980). — Týž, *Pražský spor o „universalia realia“: nové prameny — nové otázky* (Studia Comeniana et historica 13, 1983). — P. Spunar, *Repertorium auctorum Bohemorum propectum idearum post Universitatem Pragensem con-*

ditam illustrans (Studia Copernicana 25, Academia scientiarum Polona 1985). — J. Tříška, *Literární činnost předhusitské university* (Praha 1967). — Týž, *Studie a prameny k rétorice a universitní literatuře* (Praha 1972). — E. Valášek, *Das Kirchenverständnis des Prager Magisters Matthias von Janow* (Lateranum N. S. 37, Roma 1972). — J. Vilikovský, *Pisemnictví českého středověku* (Praha 1948). — P. De Vooght, *Jean de Pomuk. Une ré-tractation* (Revue d'Histoire Ecclésiastique 1972). — J. K. Vyskočil, *Arnošt z Pardubic a jeho doba* (Praha 1947). — R. E. Weltsch, *Archbishop John of Jenstein 1348 až 1400* (The Hague-Paris 1968). — E. Werner, *Nachrichten über spätmittelalterliche Ketzer aus tschechoslowakischen Archiven und Bibliotheken* (Leipzig 1963). — E. Winter, *Frühhumanismus* (Berlin 1964). — R. Zelený, *Synodální život v pražském biskupství* (In: Tisíc let pražského biskupství 973 až 1973, Praha 1973).

Prameny a literatura ke třetí části

J. Bidlo (ed.), *Akta Jednoty bratrské 1—2* (Brno 1915 až 1923). — J. Daňhelka, *Magistri Iohannis Hus Opera omnia*, tom. I. *Výklady* (1975); tom. IV. *Drobné spisy české* (1985). — F. M. Dobiáš — A. Molnár, *Mikuláš z Pelhřimova, Vyznání a obrana Táborů* (Praha 1972). — K. J. Erben, *Mistra Jana Husi Sebrané spisy české 1—3* (Praha 1865—1868). — J. Eršil, *Magistri Iohannis Hus Opera omnia 12, Polemica* (Praha 1966). — V. Flajšhans, *M. Io. Hus Sermones in capella Bethlehem 1410—1411* (VKČSN 1938—1942, 1945). — J. Goll (ed.), *Prameny dějin českých 5* (Praha 1893). — I. Hlaváček (ed.), *Ze zpráv a kronik doby husitské* (Praha 1981). — H. von Hardt (ed.), *Magnum oecumenicum Constantiense Concilium 1—4* (Frankfurt—Leipzig 1697—1700). — C. Höfler, *Geschichtschreiber der hussitischen Bewegung 1—3* (FRS, Scriptorum 5—7, Wien 1856—1866). — J. Kadlec (ed.), *Studien und Texte zum Leben und Wirken des Prager Magisters Andreas von Brod* (Münster 1982). — Týž, *Traktát Mistra Ondřeje z Brodu O původu husitů* (Tábor 1980). — G. Leidinger (ed.), *Andreas von Regensburg, Sämtliche Werke* (München 1903). — J. Loserth (ed.), *Ludolf von Sagan. Tractatus de longaevio schismate* (AÖG 60, 1880). — A. Molnár (ed.), *Dochovaná kázání Jana Želivského z roku 1419* (Praha 1953). — Týž,

Husitské manifesty (Praha 1980). — M. Nedvěďová (ed.), *Hus a Jeronym v Kostnici* (1953). — J. Nechutová (ed.), *Nicolaus de Dresda, Querite primum regnum Dei* (Brno 1967). — Z. Nejedlý, *Prameny k synodám strany pražské a tábořské* (Praha 1900). — A. Neumann (ed.), *Prameny k dějinám duchovenstva v době předhusitské a Husově* (ST 5, Olomouc 1926). — Týž, *Nové prameny k dějinám husitství na Moravě* (ST 6, Olomouc 1938). — Týž — A. Špaldák, *Francouzská husitika* (ST 4/3—4, Olomouc 1925). — V. Novotný, *M. Jana Husi Korespondence a dokumenty* (Praha 1920). — Týž (ed.), *Prameny dějin českých 8* (1932). — F. Palacký, *Documenta Mag. Iohannis Hus vitam, doctrinam, causam in Constantiensi concilio actam . . . illustrantia* (Praha 1869). — Týž, *Staří letopisové čeští od roku 1378 do 1527* (Praha 1829, znovu péčí J. Charváta 1940). — Týž, *Urkundliche Beiträge zur Geschichte des Hussitenkrieges in den Jahren 1419—1436* (2 sv., Praha 1873). — Týž, *Urkundliche Beiträge zur Geschichte Böhmens und seiner Nachbarländer im Zeitalter Georgs von Podiebrad 1450—1471* (FRA 2/20, Wien 1860). — Týž — E. Birk (edd.), *Monumenta concilium generalium saeculi decimi quinti. Concilium Basiliense 1—5* (Wien 1857—1873). — A. Podlaha (ed.), *Hilaria Litoměřického Traktát o nejsvětějším přijímání lidu obecného pod jednou způsobou* (1905). — Týž (ed.), *Hilaria Litoměřického List králi Jiřímu z Poděbrad* (Praha 1931). — B. Ryba (ed.), *Jana z Rabštejna Dialogus* (Praha 1946). — J. Sedlák, *Studie a texty k náboženským dějinám českým I—III/1* (Olomouc 1914—1919). — Týž (ed.), *Tábořské traktáty eucharistické* (Hlídka 35, 1918). — Aeneas Silvius, *Historia Bohemica* (překlad J. Vičara, Praha b.r.). — B. V. Strahl (ed.), *Hilarii Litomericensis s. ecclesiae Pragensis decani Disputatio cum Ioanne Rokyczana coram Georgio rege Bohemiae per quinque dies habita anno MCCCCLXV* (Pragae MDCCLXXV). — J. V. Šimák, *Prameny dějin českých 6* (1907). — F. Šimek (ed.), *Jakoubek ze Stříbra, Výklad na Zjevení sv. Jana 1—2* (Praha 1932—1933). — Týž (ed.), *Staré letopisy české z rukopisu vatislavského* (1937). — Týž (ed.), *Staré letopisy české z rukopisu křižovnického* (Praha 1959). — S. H. Thomson (ed.), *M. Iohannis Hus Tractatus de ecclesia* (Praha 1958). — J. Truhlář (ed.), *Manuálík M. Vácslava Korandy* (Praha 1888). — A. Vidmanová, *Magistri Iohannis Hus Opera omnia, 7. Sermones de tempore qui Collecta dicuntur* (Praha 1959), 8. *Passio Domini nostri Iesu Christi* (Praha 1973). — Zd. Tobolka (ed.), *Hilaria Litoměřického Traktát k panu Janovi z Rožmberka* (1898).

B. Auštecká, *Jan Želivský jako politik* (Praha 1925). — F. M. Bartoš, *Čechy v době Husově 1378—1415* (Praha 1947). — Týž, *Do čtyř pražských artikulů* (Praha 1940). — Týž, *Dvě studie o husitských postilách* (RČSAV 65, 1955). — Týž, *Husitská revoluce* (2 sv., Praha 1965, 1966). — Týž, *Husitství a cizina* (Praha 1931). — Týž, *Literární činnost M. Jakoubka ze Stříbra* (Praha 1925). — Týž, *Literární činnost M. Jana Rokycany, M. Jana Příbrama, M. Petra Payna* (Praha 1928). — Týž, *Světcí a kacíři* (Praha 1947). — Týž — P. Spunar, *Soupis pramenů k literární činnosti M. Jana Husa a M. Jeronýma Pražského* (Praha 1965). — F. Bezold, *K dějinám husitství* (Praha 1914). — *Cultus pacis. Etudes et documents du Symposium Pragense Cultus Pacis 1464—1964* (red. V. Vaněček, Praha 1966). — F. Borecký, *Mistr Jakoubek ze Stříbra* (Praha 1945). — J. Dřimal, *Biskup Vilém z Kolína* (ČMM 55, 1923). — J. Eršil, *České stavovství a pohusitský katolicismus* (FHB 6, 1984). — W. Eberhardt, *Konfessionsbildung und Stände in Böhmen 1478—1530* (Collegium Carolinum 38, München-Wien 1981). — D. Girgensohn, *Peter von Pulkau und die Wiedereinführung des Laienkelches* (Göttingen 1964). — J. Goll, *Chelčický a Jednota bratrská v 15. století* (Praha 1916). — J. Hejnic — M. Polívka, *Plzeň v husitské revoluci* (Praha 1987). — V. Herold, *Pražská univerzita a Wyclif* (Praha 1985). — I. Hlaváček, *Husitské sněmy* (SH 4, 1956). — J. Hofer, *Johann Kapistran 1—2* (Roma-Heidelberg 1964—1965). — J. Kadlec, *Mistr Prokop z Kladruha* (AUC-HUCP 12, 1972). — Zd. Kalista, *Die katholische Reform von Hilarius bis zum Weissen Berg* (In: Bohemia sacra, Düsseldorf 1974). — R. Kalivoda, *Husitská ideologie* (Praha 1961). — Týž, *Husitství a jeho vyústění předbělohorské a pobělohorské* (Studia Comeniana et historica 13, 1983, k tomu: J. Douša, *Plzeň a Praha v letech 1433—1621*, tamtéž 15, 1985). — T. Kalina, *Václav Křižanovský* (ČČH 5, 1899). — Týž, *Hilarius Litoměřický* (ČČH 5, 1899). — Z. Kaluza, *Le chancelier Gerson et Jérôme de Prague* (Archives d'histoire doctrinale et littéraire du Moyen Age 51, 1984). — H. Kaminsky, *A History of the Hussite Revolution* (Berkley and Los Angeles 1967). — J. Kejř, *Husitský právník M. Jan z Jesenice* (Praha 1965). — Týž, *Husité* (Praha 1984). — K. Krofta, *Žižka a husitská revoluce* (Praha 1937). — Týž, *Listy z náboženských dějin českých* (Praha 1936). — J. Kubalík, *Zápas o pojetí církve* (skriptum CMBF v Litoměřicích, Praha 1987). — V. Kybal, *M. Jan Hus. Učení 1—3* (Praha 1923—1931). — L. Lancinger, *Čtyři artikuly pražské a podíl*

universitních mistrů na jejich vývoji (AUC-HUCP 3/2, 1963). — **A. Lenz**, *Učení M. Jana Husi* (1875). — Týž, *Soustava učení Petra Chelčického* (3 sv., 1900, 1901). — **J. Loserth**, *Hus und Wiclif. Zur Genesis der hussitischen Lehre* (Prag—Leipzig 1884). — **J. Macek**, *Husitské revoluční hnutí* (Praha 1952). — Týž, *Tábor v husitském revolučním hnutí 1—2* (Praha 1952 až 1955). Týž, *Jiří z Poděbrad* (Praha 1967). — Týž, *Der Konziliarismus in der böhmischen Reformation — besonders in der Politik Georgs von Podiebrad* (ZKG 80, 1969). — Týž, *Die böhmische und die deutsche radikale Reformation bis zum Jahre 1525* (ZKG 85, 1974). Týž, *K dějinám Olomouce na konci 15. století. Spory o olomoucké biskupství* (Okresní archiv v Olomouci 1986). — **V. Macháčková**, *Církevní správa v době jagellonské na základě administrátorských akt* (FHB 9, 1985). — **F. Machilek**, *Ludolf von Sagan und seine Stellung in der Auseinandersetzung um Konziliarismus und Hussitismus* (dis. München 1967). — **M. Machovec**, *Husovo učení a význam v tradici českého národa* (Praha 1953). — **A. Mařík**, *K postavení katolické církve v Čechách v době poděbradské. Činnost katolických administrátorů za Jiřího z Poděbrad* (FHB 7, 1984). — **A. Molnár**, *Husovo místo v evropské reformaci* (ČsČH 14, 1966). — Týž, *L'évolution de la théologie hussite* (Revue d'Histoire et de Philosophie Religieuse, 1963). — Týž, *Pohyb teologického myšlení. Přehledné dějiny dogmatu* (Praha 1982). — Týž, *Na rozhraní věků* (Praha 1985). — Týž, *Jan Hus, testimone della verità* (Torino 1973). — **J. Nechutová**, *Místo Mikuláše z Drážďan v raném reformačním myšlení* (RČSAV 77, 1967). — Týž, *Štěpán Pálec v Husově korespondenci* (LF 93, 1970). — Týž, *M. Štěpán von Pálec und die Hus-Historiographie* (MB 3, 1970). — **Z. Nejedlý**, *Česká missie Jana Kapistrána* (ČČM 74, 1900). — Týž, *Dějiny husitského zpěvu 1—6* (2. vyd., Praha 1954—1956). — **A. Neumann**, *Z dějin bohoslužeb v době husitské* (Hradec Králové 1922). — Týž, *Katoličtí mučedníci doby husitské* (Hradec Králové 1927). — Týž, *K dějinám husitství na Moravě* (Olomouc 1939). — **Bl. Nořížová**, *Přehled utrakvistických synod v Čechách do roku 1440* (JSH 47, 1978). — Týž, *Synody tábořských kněží v letech 1420—1430* (JSH 50, 1981). — **V. Novotný**, *M. Jan Hus. Život a dílo 1—2* (Praha 1919—1921). — **O. Odložilík**, *Z počátků husitství na Moravě. Šimon z Tišnova a Jan Vavřincův z Račic* (ČMM 49, 1925). — **J. Pekař**, *Žižka a jeho doba 1—4* (Praha 1927—1933). — **J. V. Polc**, *Johannes Hus rehabilitieren?* (Internationale Zeitschrift für Konzilienforschung 1983). — **J. Prokeš**, *Prokop*

z Plzně (Praha 1927). — **R. Řičan**, *Dějiny Jednoty bratrské* (Praha 1957). — **A. Salač**, *Constantinopole et Prague en 1452* (RČSAV 68, 1958). — **J. Sedlák**, *M. Jan Hus* (Praha 1915). — **F. Seibt**, *Die Hussitenzeit als Kulturepoche* (Historische Zeitschrift 198, 1962). — Týž, *Die „revelatio“ des Jakobellus von Mies über die Kelchkommunion* (Deutsches Archiv 22, 1967). — Týž, *Nullus est Dominus* (Geschichte in der Gesellschaft, (sborník K. Bosla 1974). — Týž, *Hus in Konstanz* (Annuaire Historiae Conciliorum 1983). — **J. Slavík**, *Husitská revoluce* (Praha 1934). — **St. Sousedík**, *Stanislaus von Znaim* (Mediaevalia Philosophica Polonorum 17, 1973). — Týž, *Huss et la doctrine eucharistique „rémanentiste“* (Divinitas 21, 1977). — **B. Spáčil**, *Učení M. Jana Husi* (Praha 1931). — **M. Spinka**, *John Hus' Concept of the Church* (Princeton, New Jersey 1966). — *Soudce smluvený v Chebu*. Sborník příspěvků přednesených na symposiu k 550. výročí „Soudce smluveného v Chebu“ (Cheb 1982). — **St. Swiezawski**, *Jan Hus — heretik nebo předchůdce druhého vatikánského koncilu?* (Studie 107, Řím 1986). — **F. Šimek**, *Učení M. Jana Rokycany* (Praha 1938). — **F. Šmahel**, *Humanismus v době poděbradské* (RČSAV 73, 1963). — Týž, *Antiideál města v díle Petra Chelčického* (ČsČH 20, 1972). — Týž, *Jan Hus a viklefské pojetí remanence* (AUC-HUCP 21/2, 1981). — Týž, *„Universalialia realia sunt heresis seminaria.“* Filosofie pražského extrémního realismu ve světle doktrinálně institucionální kritiky (ČsČH 16, 1969). — Týž, *M. Jeroným Pražský* (Praha 1966). — Týž, *Pražský spor o „universalialia realia“: nové prameny — nové otázky* (Studia Comeniana et historica 13, 1983). — Týž, *Verzeichnis der Quellen zum Prager Universalienstreit 1348—1500* (Mediaevalia Philosophica Polonorum 25, 1980). — Týž, *Dějiny Tábora I* (Tábor 1989). — **R. Urbánek**, *K historii husitské Moravy* (ČMM 71, 1939). — Týž, *Věk poděbradský 1—4* (Praha 1915—1962). — **P. De Vooght**, *L'Hérésie de Jean Huss* (Louvain 1960). — Týž, *Hussiana* (Louvain 1960). — Týž, *Jacobellus de Stříbro (†1429) premier théologien du hussitisme* (Louvain 1972). — **J. Válka**, *Studie k dějinám husitství na Moravě I* (Studia Comeniana et historica 9, 1979); *II* (Jižní Morava 1982); *III* (Jižní Morava 1985); *IV* (Jižní Morava 1987). — **K. Vrána**, *Mistr Štěpán z Pálče v Polsku* (In: Se znamením kříže, Řím 1967). — **E. Werner**, *Der Kirchenbegriff bei Jan Hus, Jakoubek von Mies, Jan Želivský und den linken Taborite* (Sitzungsberichte der deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Philosophische Klasse 1967, Nr. 10). —

Z. Winter, *Život církevní v Čechách 1—2* (Praha 1895—1896).
— Bl. Zylinská, *Husitské synody* (1986).

Prameny a literatura ke čtvrté části:

Kl. Borový, *Jednání a dopisy konsistoře katolické i utrakvistické I—II* (Praha 1868—1869). — B. Dudík, *Statuen der Diöcese Olmütz vom Jahre 1568* (Brno 1870). — A. Frind, *Urkunden über die Bewilligung des Laienkelches in Böhmen unter Kaiser Ferdinand I.* (Abh. der Königl. böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften VI, 6, 1873). — Fr. Kameníček (ed.), *Zemské sněmy a sjezdy moravské I—III. Jejich složení, obor působnosti a význam* (Brno 1900—1905). — F. Menčík, *Zápisky kněze Václava Rosy* (Viedeň 1897). — B. Navrátil, *Jesuité olomoučtí za protireformace* (Brno 1916). — J. Pažout, *Jednání a dopisy konsistoře podobojí způsobu přijímajících a jiné listiny téže strany se týkající z let 1562—1570* (Praha 1906). — *Sněmy české I—XV/2* (edd. J. Gindely, F. Dvorský, K. Krofta, J. B. Novák). — J. V. Šimák (ed.), *Prameny dějin českých 6* (1907). — Fr. Tischer, *Dopisy konsistoře podobojí z let 1610—1619, I—III* (Praha 1917—1925). — J. Truc (ed.), *Album Academiae Pragensis Societatis Jesu 1573—1617* (1565—1624) (Praha 1968).

F. M. Bartoš, *Jednota a reformátoři* (In: *Jednota bratrská 1457—1957*, Praha 1957). — V. Bartůněk, *Pražský arcibiskup Karel Lamberk* (ČSPS 45, 1937). — Kl. Borový, *Die Utraquisten in Böhmen* (AÖG 36, 1866). — Týž, *Antonín Brus z Mohelnice, arcibiskup Pražský* (Praha 1873). — Týž, *Martin Medek, arcibiskup pražský* (Praha 1877). — J. Čihula, *Poměr Jednoty bratří českých k Martinu Lutherovi* (VKČSN 1897). — Týž, *Martin Luther a Čechové podobojí* (ČČH 3, 1897). — J. Goll, *Jak soudil Luther o Husovi* (ČČM 54, 1880). — F. Hrejsa, *Dějiny křesťanství v Československu V, VI* (Praha 1948, 1950). — F. Hrejsa, *Česká konfese, její vznik, podstata a dějiny* (Praha 1912). — F. Hrubý, *Die Wiedertäufer in Mähren* (Archiv für Reformationsgeschichte 30). — Týž, *Zápas Čechů s Habsburky o náboženskou toleranci* (In: *Co daly naše země Evropě a lidstvu*, Praha 1940). — Týž, *Luterství a kalvinismus na Moravě před Bílou horou* (ČČH 40, 1934). — Týž, *Luterství a novoutrakvismus v českých zemích v 16. a 17. století* (ČČH 44, 1939). — Týž, *K boji o Jana Sarkandra* (Brno 1940). — V. Husa, *Tomáš*

Müntzer a Čechy (RČSAV 67, 1957). — J. Janáček, *České dějiny. Doba předbělohorská 1526—1547, I/1* (Praha 1968). — J. Jarošová, *Knihy svěcenců obnoveného pražského arcibiskupství z 2. pol. 16. století* (Sborník Národního muzea ř. 6, lit. hist. sv. 15, 1970, č. 1—5, Praha 1976). — J. Kalina, *Z dějin katolické reformace v Čechách* (ČČH 7, 1901). — F. Kavka, *Bílá hora a české dějiny* (Praha 1962). — Týž — A. Skýbová, *Husitský epilog na koncilu tridentském a původní koncepce habsburské rekatolizace Čech* (Praha 1969). — K. Krofta, *Listy z náboženských dějin českých* (Praha 1936). — Týž, *Boj o konsistoř podobojí v l. 1562—1575 a jeho historický základ* (ČČH 17, 1911). — Týž, *Bílá hora* (Praha 1913). — Týž, *Majestát Rudolfa II.* (Praha 1909). — Týž, *Nesmrtelný národ* (Praha 1940). — A. Kroess, *Geschichte der böhmischen Provinz der Gesellschaft Jesu I—2* (Wien 1910, 1927). — J. Kubalík, *Čeští apologeté na rozhraní XVI. a XVII. věku* (ČKD 84, 1944). — J. Loserth, *Bilder aus der Reformationszeit in Mähren* (ZVGMS 1, 1897). — V. A. Macourek, *Počátky katolické restaurace na Moravě za biskupa Prusinovského 1565—1572* (SHK 1927—1931). — J. Matoušek, *Boj o konsistoř podobojí za administrátora Rezka* (ČČH 37, 1931). — A. Míka, *Z bojů o náboženskou toleranci v 16. století* (ČsČH 18, 1970). — J. Th. Müller — F. M. Bartoš, *Dějiny Jednoty Bratrské* (1923). — A. Molnár, *Boleslavští bratři* (Praha 1952). — Týž, *Česko-bratrská výchova před Komenským* (Praha 1956). — B. Navrátil, *Příspěvky k dějinám biskupství olomouckého* (ČČH 2, 1896). — Týž, *Biskupství olomoucké 1576—1579 a volba Stanislava Pavlovského* (Praha 1909). — V. Nešpor, *Dějiny university olomoucké* (Olomouc 1948). — J. V. Novák, *Postilla česká kněze Tomáše Bavorovského* (Sborník historický 1885). — O. Odložilík, *Utrakvistická postila z r. 1540* (VKČSN 1924). — Týž, *Jednota bratří habrovanských* (ČČH 29, 1923). — J. Ondráček, *Bl. Jan Lohel* (Vítězové 5, č. 6, Olomouc 1938). — J. Pekař, *Bílá hora. Její příčiny a následky* (Praha 1921). — M. Procházka, *Stručný životopis St. Pavlovského* (1861). — R. Říčan, *Dějiny Jednoty bratrské* (Praha 1957). — A. Rezek, *O poměru biskupů olomouckých k biskupům pražským v 16. století* (ČČH 2, 1896). — J. Schlenz, *Die Plünderung des St. Veitsdomes im Dez. 1619* (MVGDB 1920). — A. Skýbová, *Obnovení pražského arcibiskupství v l. 1561—1562* (AUC 7/1, 1966). — F. Snopek, *K otázce poměru biskupů olomouckých k arcibiskupům pražským v 16. století* (ČČH 10, 1904). — Týž, *Z katolické restaurace kard. Dietrichštejna* (ČMM 37, 1905).

— K. Stloukal, *Papežská politika a císařský dvůr pražský na přelomu XVI. a XVII. věku* (Praha 1925). — Týž, *Počátky nunciatury v Praze* (ČČH 34, 1928). — J. Svoboda, *P. Václav Šturm a jeho boje s českými bratry* (Pastýř duchovní 4, 1884). — J. Šimek, *Poměry náboženské a arciděkanové v Kutné Hoře v době Ferdinanda I* (ČČM 79, 1905). — J. Tenora — J. Fol-týnovský, *Bl. Jan Sarkander* (Olomouc 1920). — V. V. Tomek, *Dějepis města Prahy XI* (Praha 1897). — F. Vacek, *Diecéšní synoda pražská z r. 1605* (SHK 5, 1914). — J. Vlček, *Dějiny české literatury I* (2. vyd., Praha 1951). — J. Volf, *Pustošení chrámu sv. Víta r. 1619* (ČČM 41, 1909). — Z. Winter, *Život církevní v Čechách I—2* (Praha 1895, 1896). — St. Zela, *Náboženské poměry v Olomouci za biskupa Marka Kuena 1553—1565* (Olomouc 1931). — V. Wintera, *Odboj Broumovských* (Vzděl. knihovna katolická, Praha 1904).

Prameny a literatura k páté části:

E. Čáňová (ed.), *Nejstarší zповědні seznamy arcidiecéze pražské 1570—1666* (Prameny pro hospodářské a sociální dějiny III/1, 2, Praha 1973). — H. Kollmann, *Acta sacrae congregationis de propaganda fide res gestas Bohemicas illustrantia I* (1622—3), II (1623—4) (Praha 1954). — *Paměti generála křížovnického řádu Jiřího Pospíchala z let 1661—1680* (VKČSN 1880). — A. Podlaha, *Dopisy reformační komise v Čechách z let 1627—1629* (Praha 1908). — Týž, *Deutsche Erlässe der Reformations-Kommission in Böhmen an die Bürger und andere Inwohner der Prager Städte aus den Jahren 1627—1629* (Praha 1908). — A. Rezek (ed.), *Beckovského Poselkyně starých příběhů českých I—2* (Praha 1879—1880). — J. V. Šimák, *Zповědні seznamy arcidiecéze pražské z r. 1671 až 1725, 1—3* (Praha 1919—1938). *Baroko. Pět statí* (B. Chudoba, Z. Kalista, J. Vašica, J. Racek, A. Kutal, Praha 1934). — T. V. Bílek, *Dějiny řádu Tovaryšstva Ježíšova a jeho působení vůbec a v zemích království Českého zvláště* (Praha 1896). — Týž, *Jmění jezuitských kolejí* (1888). — H. Brückner, *Die Gründung des Bistums Königgrätz* (Königstein/Ts 1964). — E. Čáňová, *Počátky rekatolizace ve Středočeském kraji* (SSH 7, 1972). — Týž, *Rekatolizace severních Čech* (Sborník příspěvků k době poddanského povstání v severních Čechách, Praha 1980). — Týž, *Vývoj správy pražské arcidiecéze v době násilné*

rekatolizace Čech 1620—1671 (SAP 35, 1985). — I. Čornejová — A. Fechtnerová, *Životopisný slovník pražské univerzity. Filozofická a teologická fakulta 1654—1773* (Praha 1986). — V. Černý, *Esej o básnickém baroku* (Praha 1937). — *Československá vlastivěda 4, Dějiny* (Praha 1932). — E. Denis, *Čechy po Bílé hoře I—2* (Praha 1911). — *Doba bělohorská a Albrecht z Valdštejna* (ed. J. Prokeš, Praha 1934). — A. V. Florovský, *Čeští jesuité na Rusi. Jesuité české provincie a slovanský východ* (Praha 1941). — A. Gindely, *Geschichte der Gegenreformation in Böhmen* (Leipzig 1894). — R. Grulich, *Der Beitrag der böhmischen Länder zur Weltmission des 17. und 18. Jahrhunderts* (Königstein 1981). — A. Haas, *Piaristé v našich zemích* (ČSPS 56, 1948). — H. Hantsch, *Die Geschichte Österreichs I—2* (Graz 1953—1959). — J. Hanuš, *O pobělohorské protireformaci* (Sborník filosofické fakulty university Komenského, Bratislava 1926). — K. Hroch — A. Skýbová, *Ecclesia militans. Inquisition im Zeitalter der Gegenreformation* (Leipzig 1985). — K. A. Huber, *Iberische Einflüsse im Barock der böhmischen Länder* (Königsteiner Studien 3, 1969). — Týž, *Die Gründung des Bistums Budweis* (AKBMS 7, 1985). — Z. Kalista, *Bohuslav Balbín* (Praha 1939). — Týž, *České baroko* (Praha 1941). — Týž, *Čechové, kteří tvořili dějiny světa* (Praha 1939). — Týž, *Cesty ve znamení kříže* (Praha 1941). — Týž, *Česká barokní gotika a její žďárské ohnisko* (Brno 1970). — Týž, *Tvář baroka* (Londýn 1983). — M. Kinter, *Johann Friedrich Graf von Waldstein, Fürsterzbischof von Prag* (Österreichische Vierteljahrschrift für Theologie 8, 1869). — A. Klíma, *Čechy v období temna* (Praha 1961). — J. Kočí, *Čarodejnické procesy* (Praha 1973). — F. Krásl, *Arnošt hrabě Harrach, kardinál sv. církve a kníže arcibiskup pražský* (1886). — K. Krofta, *Nesmrtelný národ* (Praha 1940). — J. P. Kučera — J. Rak, *Bohuslav Balbín a jeho místo v české kultuře* (Praha 1983). — E. Kubíček, *Národní vědomí českých jesuitů až po dobu Balbínovu* (19. . .). — W. Lorenz, *Du bist doch in unserer Mitte* (Wien 1962). — A. Neumann, *Piaristé a český barok* (Přerov 1933). — Týž, *Římské zprávy o dominikánech* (ČKD 73, 1932). — J. Neumann, *Český barok* (Praha 1969). — A. Novotný, *Pražské Jezulátko* (úvod, Praha 1948). — J. Opočenský, *Protireformace v Čechách po Bílé hoře* (Praha 1921). — O. Odložilík, *Ze zápasů pobělohorské emigrace* (ČMM 56, 1932 — 57, 1933). — J. Pekař, *Tři kapitoly z boje o sv. Jana Nepomuckého* (1921). — A. Podlaha, *Z dějin zápasu katolického náboženství s jinověrectvím v Čechách v l. 1700—1756*

(SHK 7, 1906). — Týž, *Z dějin katolické reformace v Čechách v XVII.—XVIII. století* (SHK 2—8, 1901—1907). — Týž, *Dějiny arcidiecése pražské od konce 17. do počátku století 19., I* (Praha 1917). — Týž, *Život a působení Antonína Koniáše* (SHK 1893). — Týž, *Dějiny kolejí jezuitských v Čechách a na Moravě od r. 1654 do jejich zrušení* (SHK 10, 1909—15, 1914, 26, 1925—27, 1926). — J. Polišenský, *Jan Amos Komenský* (Praha 1973). — Týž, *Třicetiletá válka a český národ* (Praha 1960). — V. Rabas, *Řád kapucínský a jeho působení v Čechách v 17. století* (ČKD 77, 1937). — J. Racek, *Česká hudba* (Praha 1958). — V. Ryneš, *Svatý Jan Nepomucký II. Úcta* (Řím 1972). — Týž, *Los jesuitas bohemos travajando en las misiones de America latina depuis de 1620* (Ibero-Americana Pragensis 5, 1971). — J. Schlenz, *Geschichte der Gründung des Bistums Leitmeritz* (1912). — Týž, *Das Kirchenpatronat in Böhmen* (1926). St. Sousedík, *Filosofické myšlení v Čechách v době pobělohorské* (Časopis Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě 2, 1972). — Týž, *Böhmische Barockphilosophie* (In: *Bohemia sacra*, Düsseldorf 1974). — Týž, *Valerián Magni* (Praha 1983). — Týž, *Jan Duns Scotus — „Doctor subtilis“ — a jeho čeští žáci* (Praha 1989). — Fr. Štědrý, *Znovuzřízení katolické duchovní správy po r. 1620* (SHK 26, 1925—27, 1926). — J. Svoboda, *Katolická reformace a mariánská Družina v království Českém I—II* (1888). — K. M. Swoboda, *Barock in Böhmen* (München 1964). — E. Tomek, *Kirchengeschichte Österreichs I—3* (Innsbruck—Wien—München 1937—1959). — F. X. Wilhum, *Čeští misionáři v Egyptě a v Habeši* (1946). — J. Vašica, *České literární baroko* (Praha 1938). — J. Vlček, *Dějiny literatury české II.* (Praha 1963). — E. Winter, *Die tschechische und slowakische Emigration in Deutschland in 17. und 18. Jahrhundert* (Berlin 1955). — V. V. Zelený, *Tomáš Pešina z Čechorodu* (ČČM 58, 1884). — R. Zuber, *Osudy moravské církve v 18. století. 1696—1777* (Praha 1987). — V. Žáček, *Zahraníční náboženská propaganda v Čechách v předvečer revoluce 1848* (Praha 1945).

Prameny a literatura k šesté části:

K. V. Adámek, *Listiny k dějinám lidového hnutí náboženského na českém východě v 18. a 19. věku, I—2* (Praha 1912, 1922). — F. Bednář, *Prameny k dějinám tolerančního patentu*

(Praha 1931). — J. J. Locatelli, *Babylon Bohemiae ab a. 1780 usque ad a. 1790* (ed. A. Podlaha, Praha 1905). — Týž, *Memorabilia 1790—99* (ed. A. Podlaha, Praha 1931). — F. Maass, *Der Josephinismus Quellen zu seiner Geschichte in Österreich I—5* (Wien—München 1951—1961). — *Relationes super statu ecclesiae et archidioecesis Pragensis ad s. congregationem ab archiepiscopis Pragensibus factae a. 1759 bis 1781* (ed. A. Podlaha, Praha 1908). — J. Skopec (ed.), *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770—1816, I—5* (Praha 1907—1938). — A. Rezek — J. V. Šimák (edd.), *Listář k dějinám náboženských blouznivců českých v století 18.—19., I—2* (Praha 1927—1934). — F. Bednář, *Zápas moravských evangeliků o náboženskou svobodu v letech 1777—1781* (Praha 1931). — G. Beidtel, *Geschichte der österreichischen Staatsverwaltung 1740 bis 1848* (vyd. A. Huber 1898). — J. Beran, *Gabriel Schneider, zakladatel Kongregace Chudých školských sester de Notre Dame v Čechách* (Horažďovice 1931). — V. Bitnar, *P. J. Vychodil literárním kritikem a historikem* (Hlídka 65, 1938). — F. Cinek, *Jednota Velehrad v olom. semináři 1869—1886* (Hlídka 62, 1935—64, 1937). — Týž, *K náboženské otázce v prvních letech naší samostatnosti 1918—1925* (Olomouc 1926). — Týž, *Velehrad víry. Duchovní dějiny Velehradu* (Olomouc 1936). — Týž, *K národnímu obrození moravského dorostu kněžského* (Olomouc 1934). — *Církev v našich dějinách* (sborník, Praha 1960). — *Dějiny české literatury 2* (red. F. Vodička, Praha 1960). — *Josef Dobrovský 1753—1953. Sborník studií k dvoustému výročí narození* (red. B. Havránek, Praha 1953). — H. Donat, *Die deutschen Katholiken in der Tschechoslowakischen Republik* (Warnsdorf 1934). — J. Doležal, *Politická cesta českého katolicismu 1918—1928* (Praha 1928). — Týž, *Český kněz* (Praha 1931). — J. Drábek, *Moravský generální seminář 1784—1790* (Loštice 1946). — B. J. Frei, *Staat und Kirche in der Tschechoslowakei 1948—1968* (München 1973). — J. Hanuš, *Národní museum a naše obrození I—2* (Praha 1921—1923). — H. Hantsch, *Die Geschichte Österreichs 1648—1918* (bez roku). — J. Haubelt, *České osvícenství* (Praha 1986). — K. Hilgenreiner, *Lebenserinnerungen* (AKBMS 2, 1971). — J. Hobzek, *České dějepisectví doby barokní a osvícenské* (Praha 1941). — E. Hops, *Zwischen Aufklärung und katholischer Reform* (Wien 1962). — Týž, *Kirche Österreichs im Vormärz 1815—1850* (Wien 1971). — Týž, *Erbedes Klemens M. Hofbauer* (Wien 1953). — *Hrdinové a věštci českého národa* (sborník, red. R. Holinka, Přerov 1948).

— J. Hronek, *Přehled katolické theologie české* (Praha 1935). — K. Hrubý, *Kirche und Arbeiter* (In: Bohemia sacra, Düsseldorf 1974). — K. A. Huber, *Reformpläne des Josephinismus und das II. Vatikanische Konzil* (sborník Kirche, Recht und Land, Königstein/Ts 1969). — Týž, *Ambros Opitz (1846 až 1907). Ein Bahnbrecher der katholischen Bewegung Altösterreichs* (Königstein/Ts 1961). — Týž, *Franz Kordačs Briefe ins Germanikum* (AKBMS 1, 1967). — Týž, *Bistumspläne für Böhmen im 19. und 20. Jahrhundert* (AKBMS 3, 1973). Týž, *Kirche in Mähren-Schlesien im 19. und 20. Jahrhundert-Strukture, Probleme, Entwicklungen* (AKBMS 5, 1978). — Týž, *Die Kirche in Südböhmen* (AKBMS 7, 1985). — R. Charmatz, *Österreichs innere Geschichte von 1848—1907* (2 sv., Berlin 3, 1918). — Týž, *Österreichs äussere und innere Politik von 1895 bis 1914* (Leipzig—Berlin 1918). — B. Chudoba — V. Bitnar, *Jan Sedlák* (Brno 1948). — K. Chytil, *Antonín Podlaha* (Česká akademie, Praha 1933). — T. J. Jiroušek, *Dějiny sociálního hnutí v zemích koruny České od r. 1840—1900, 1—3* (Praha 1900—1909). — M. Kaňák, *Z dějin reformního úsilí českého duchovenstva. Dějinná zkratka let 1800—1920* (Praha 1951). — K. Kazbunda, *České hnutí roku 1848* (Praha 1929). — J. Kočí, *Naše národní obrození* (Praha 1978). — J. Krlín, *Eduard Jan Nep. Brynych* (Praha 1932). — F. X. Kryštůfek, *Dějiny církve katolické ve státech rakousko-uherských s obzvláštním zřetelem k zemím koruny české. Od doby slavného panování Marie Terezie až do času J. V. císaře a krále Františka Josefa I. (1740—1898)* (2 sv., 1898—1901). — F. Kutnar, *Život a dílo J. Cornovy* (ČČH 36, 1930). — J. Lebeda, *Sváteční člověk. Vzpomínky přátel a ctitelů na českého biskupa Antonína Podlahu o třetím výročí jeho smrti* (Praha 1935, znovu 1965). — F. Lorenz, *Ein Presse-Fall in der kath. Kirche im Jahre 1931. Erkenntnisse aus der Affäre Kordač-Ciriaci* (Festschrift Kindermann, Königstein/Ts 1970). — Fr. Ludvík, *České katolické kněžstvo s národem a lidem v utrpení a práci pro lepší zítřek* (Praha 1946). — J. Lukášek, *Česká evangelická církev v době revoluční r. 1848* (Praha 1937). — F. Maass, *Der Frühjosephinismus* (Wien—München 1969). — M. Machovec, *Thomas G. Masaryk* (Graz 1969). — M. Machovcová — M. Machovec, *Utopie blouznivců a sektářů* (Praha 1960). — E. Masák, *Dějiny Dědictví sv. Cyrila a Metoděje v Brně* (Brno 1932). — J. Matzke, *Die Olmützer Erzbischöfe* (Königstein/Ts 1973). — B. Menzl, *Abt Franz Stephan Rautenstrauch von Břevnov — Braunau. Herkunft, Umwelt und Wirkungskreis* (Königstein/Ts 1969). —

Der Modernismus. Beiträge zu seiner Erforschung (ed. E. Weinzierl, Graz 1981). — J. Müller, *Leopold von Hag. Biographischer Beitrag aus Geschichte der Josephinischen Kirchenpolitik* (Wien 1892). — A. Neumann, *Katolictví a naše národní osvobození* (Hradec Králové 1922). — J. Pavel, *Dějiny umění v Československu. Stavitelství, sochařství, malířství* (Praha 1971). — M. Pavlíková, *Bolzanovo působení na pražské univerzitě* (Praha 1985). — D. Pecka, *České katolictví 20. století v evropském kontextu* (Katolická ročenka 1970). — F. Peroutka, *Budování státu. Československá politika v letech převratových 1918—1921, I—IV* (Praha 1933—1936). — J. V. Polc, *Posvátná liturgie* (Řím 1981). — A. Pražák, *České obrození* (Praha 1948). — J. Rabas, *Reformbestrebungen im tschechischen katholischen Klerus* (AKBMS 3, 1973). — J. Radouchová, *Československý stát a katolická církev po únoru 1948* (Revue dějin socialismu 9, 1969). — K. Reban, *Podíl katolického duchovenstva v českém probuzení* (Hlídka 35, 1918). — Týž, *Biskup Jan Valerián Jirsík* (České Budějovice 1932). — E. Rezek, *Dějiny prostonárodního hnutí náboženského v Čechách* (1887). — F. Roubík, *České kněžstvo v roce 1848* (Akord 5, 1932). — A. Rybička, *Přední křesťelé českého národa. Boje a usilování o právo jazyka českého začátkem přítomného století* (Praha 1883—1884). — J. Sajner, *Johann Gregor Mendel. Leben und Werk* (Würzburg 1976). — Kl. Schatz, *Kirche und päpstliche Unfehlbarkeit bei den deutschsprachigen Minoritätsbischöfen auf dem I. Vatikanum* (Řím 1975). — Týž, *Ein Konzilzeugnis aus der Umgebung des Kardinals Schwarzenberg. Das römische Tagebuch des Salesius Mayer OCist 1816—1876* (Königstein/Ts 1975). — J. Schlenz, *Das Kirchenpatronat in Böhmen* (Praha 1928). — W. Schlössinger, *Geschichte der böhmischen Dominikanerordensprovinz* (Praha 1915). — B. Schmid-Egger, *Klerus und Politik in Böhmen um 1900* (München 1974). — K. Skalický, *Katolická filosofie a teologie zvláště tomistická v české společnosti XIX. a XX. století* (Studie, Řím 1982). — P. Sladek, *Kosmas Schmalzfuss (1730—1811), Professor für augustinische Theologie* (Scientia Augustiniana, Würzburg 1975). — B. Slavík, *Od Dobnera k Dobrovskému* (Praha 1975). — A. C. Straka, *Studentstvo a duchovenstvo za bouřlivého roku 1848* (Týn 3, 1919). — J. Strakoš, *Katolicismus v Československu* (Akord 4, 1937). — F. Šigut, *Kardinal Dr. František Bauer* (Valašské Meziříčí 1941). — R. Till, *Hofbauer und sein Kreis* (Wien 1951). — M. Trapl, *Politika českého katolicismu na Moravě 1918—1938* (Acta Universitatis

Palackiana Olomucensis. Fac. philosophica 49, Historica XIII., Praha 1968). — Týž, *Český politický katolicismus v letech 1921—1929* (Acta Universitatis Palackiana Olomucensis. Fac. Philosophica-Historica 22, 1983). — Týž, *Obrana demokracie a český politický katolicismus v letech 1935—1938* (Sborník prací historických 20, 1979). — F. Valjavec, *Der Josephinismus als politische und weltanschauliche Strömung* (München 1968). — T. Vodička, *František Sušil* (Brno 1945). — P. Vychodil, *Josef Pospíšil* (Brno 1928). — Ed. Winter, *Revolution, Neoabsolutismus und Liberalismus in der Donaumonarchie* (Wien 1969). — Týž, *Barock, Absolutismus, Aufklärung in der Donaumonarchie* (Wien 1970). — Týž, *Der Josephinismus. Die Geschichte des österreichischen Reformkatholicismus 1740 až 1848* (Berlin 1962). — Týž, *Frühaufklärung* (Berlin 1966). — Týž, *B. Bolzano a jeho kruh* (přel. Z. Kalista, Brno 1935). — Týž, *Romantismus, Restauration und Frühliberalismus im österreichischen Vormärz* (Wien 1968). — Týž, *Die geistige Entwicklung Anton Günters und seiner Schule* (Paderborn 1931). — J. Wodka, *Kirche in Österreich* (Wien 1959). — C. Wolfsgruber, *Friedrich Kardinal Schwarzenberg, Fürst-Erzbischof von Prag I—III* (Wien 1906—1916). — B. Zlámal, *Antonín Cyril Stojan* (Řím 1972). — *Život a dílo kardinála Kašpara* (sborník, red. F. Poul a další, Praha 1940).